

Wieś jako terytorium innowacyjne

dr Katarzyna Zajda
Katedra Socjologii Wsi i Miasta
Uniwersytet Łódzki

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Rozumienie terminu „innowacja” Ekonomia

Peter Drucker innowacje rozumie jako szczególne narzędzie przedsiębiorców za pomocą którego ze zmiany czynią okazję do podjęcia nowej działalności gospodarczej lub do świadczenia nowych usług [Drucker 1992:39-40].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Nauki humanistyczne

W opinii Roberta Mertona innowacja jest jedną z możliwości (obok konformizmu, rytualizmu, rezygnacji i buntu) osiągnięcia normatywnie określonych celów społecznych.

Jednostki innowacyjne (dążąc do ich osiągnięcia) nie postępują zgodnie z aprobowanymi sposobami działania w tym zakresie [Merton 2002:198]

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Nauki o zarządzaniu

Według Anny Francik innowacja jest natomiast wszelką, z założenia korzystną zmianą w różnych obszarach działalności organizacji, wnoszącą postęp w stosunku do stanu istniejącego, powstałą w organizacji lub poza nią, będącą odpowiedzią na sygnalizowane potrzeby lub zaspokajającą potrzeby dotychczas nieujawnione [Francik 2003:24].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wiele rodzajów innowacji

- Technologiczne,
- Organizacyjne,
- Ekologiczne,
- Społeczne [Najder-Stefaniak 2010:14-15].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Innowacje społeczne

Rozwój i wdrożenie nowych idei (produktów usług, modeli) w celu sprostania potrzebom społecznym i kreowania nowych społecznych relacji i form współpracy [Guide to Social Innovation 2013:6].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Przykłady innowacji społecznych

J. Millard opisuje innowacje społeczne wdrożone w projekcie "Ageing and New Models for Elderly Care"

- Innowacja polegała na pomocy młodym osobom, głównie studentom, w znajdowaniu miejsca zamieszkania u (najczęściej samotnych) osób starszych.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Młodzi zyskiwali relatywnie tanie zakwaterowanie, a starsi pomoc domową i nowe relacje chroniące ich przed społeczną izolacją [Zajda 2014].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Przykłady innowacji społecznych

J. Andersen, K. Delica i M. Frandsen opisują efekty projektu "From Book Container to Community Centre"

- Lokalną bibliotekę usytuowaną w najbiedniejszej dzielnicy miasta Aarhus w Danii (cechującego się szczególnie dużym odsetkiem imigrantów) przekształcono w centrum wspierające mieszkańców nadając jej nową funkcję.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Cechy innowacji społecznych

- Rozwiązywanie problemów społecznych, a nie dążenie do zysku ekonomicznego
- Wspieranie partycypacji obywatelskiej
- Wykorzystywanie lokalnych kapitałów

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Teoria regionalnego systemu innowacji

O zdolnościach innowacyjnych regionów (ale również mniejszych czy większych układów terytorialnych) decydują podmioty tworzące **system działający na rzecz innowacji**, a więc te, które działają w tym zakresie i są powiązane z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym celu.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Instytucje zaangażowane we wdrażanie innowacji technologicznych

- centra transferu technologii,
- inkubatory technologiczne,
- e – inkubatory,
- parki technologiczne, naukowe, badawcze, przemysłowo-technologiczne,
- techno pole

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Instytucje zaangażowane we wdrażanie innowacji społecznych

- władze lokalne,
- organizacje pozarządowe (w tym LGD),
- przedsiębiorstwa ekonomii społecznej (m.in. spółdzielnie socjalne)

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Zakorzenie terytorialne innowacji

- Proces innowacji społecznych jest zakorzeniony terytorialnie,
- Wszelkie zmiany, które zachodzą dzięki ich wdrażaniu muszą być analizowane w terytorialno - społecznym kontekście [Oosterlynck i inni 2013].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Uwarunkowania powiązań między elementami systemu innowacji społecznych

- Zaufanie społeczne jakim te podmioty siebie obdarzają,
- Podobieństwo ich struktur organizacyjnych i zasad działania,
- Podobieństwo norm i wartości

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

NGO na wsi

- Na wsi działa mniej organizacji pozarządowych niż na obszarach miejskich, są one także młodsze
- Według szacunków J. Przewłockiej jest ich około 80 tysięcy [2012:4].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marta Gumkowska i Jan Herbst piszą: *Na wsi dwie na trzy organizacje to kluby sportowe i stowarzyszenia rekreacyjne, podczas gdy w miastach liczących powyżej 500 000 mieszkańców stanowią one tylko ok. 20% ogółu tego typu podmiotów – niemal tyle samo, ile w trzecim sektorze działa organizacji zajmujących się edukacją i wychowaniem (17,5%), pomocą społeczną oraz kulturą i sztuką (po 14%). [2008:14].*

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Wiejskie NGO zrzeszają mniej członków, są biedniejsze i w większym stopniu niż organizacje miejskie opierają się na nieodpłatnej pracy swoich członków.
- Około 14% stowarzyszeń i fundacji wiejskich zatrudnia personel (w porównaniu do 28% organizacji mających siedziby w miastach) [Herbst 2008:50-54]

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

LGD jako specyficzne NGO

- 3 sektory
- Wysoki poziom profesjonalizacji i ekonomizacji
- Zasada innowacyjności w podejściu LEADER- rozumiana jako wdrażanie projektów nowych na danym terenie, zarówno jeśli chodzi o tematykę, jak i proponowany sposób rozwiązania istniejących problemów [Budzych - Szukała 2008:119].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Definicja innowacji zawarta w „Przeglądzie obszarów wiejskich”

„Innowacje [...] mogą po prostu polegać na wprowadzaniu technologii i dobrych praktyk wykorzystywanych gdzie indziej i dostosowywaniu ich do określonych warunków i okoliczności panujących w nowym miejscu, albo na wprowadzaniu sprawdzonych koncepcji w nowy, bardziej efektywny sposób [Kreatywność i innowacje 2009:8].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

LEADER a innowacje społeczne

Przewyciężenie problemu niskiego poziomu współpracy reprezentantów lokalnych instytucji publicznych, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych na rzecz wielofunkcyjnego i zrównoważonego rozwoju wsi.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Instytucje publiczne a innowacje społeczne

- Postrzegane jako konserwatywne, zbiurokratyzowane
- Badania A. Tuziaka:
 - świadomość przedstawicieli administracji publicznej na temat specyfiki innowacji oraz ich różnorodności jest niewielka.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Instytucje publiczne a innowacje społeczne

-jej przedstawiciele bardzo często nie potrafią zdefiniować innowacji, a jeśli próbują to uczynić, to utożsamiają ją z czymś nowym, wprowadzeniem nowych lub zmodernizowanych rozwiązań, ulepszeniem i poprawą istniejących produktów [Tuziak 2013: 246].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Podmioty ekonomii społecznej

- spółdzielnie pracy,
- spółdzielnie socjalne,
- spółdzielnie inwalidów i niewidomych oraz
- fundacje, stowarzyszenia, towarzystwa pomocy wzajemnej, inne organizacje pozarządowe [Suchoń 2013:6].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Cele podmiotów ekonomii społecznej

- reintegracja z rynkiem pracy osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym,
- pełnienie roli tymczasowych rynków pracy, stanowiących etap przejścia do otwartego rynku pracy,
- realizacja niezaspokojonych potrzeb społeczności lokalnych poprzez produkcję dóbr i usług [Mierzwa, Mierzwa 2014: 127].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Władze lokalne i sektor społeczny

- Układ paternalistyczny
- Dla połowy polskich organizacji instytucje samorządowe są najważniejszym partnerem, a na terenach wiejskich samorząd jest często jedynym źródłem finansowania podejmowanych działań [Kasprzak, Jewdokimow 2008:50].

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Priorytetowo traktowane są OSP, KGW i kluby sportowe
- Inne NGO mogą być postrzegane jako zaplecze dla nowych liderów politycznych

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Władze lokalne i LGD

- Municypalizacja, czy kolonizacja LGD przez władze samorządowe [Knieć 2010:65, Halamska, Michalska, Śpiewak 2011, Zajda 2011, Psyk-Piotrowska i inni 2013].
- Relatywnie niski poziom zaufania, jakim są obdarzani przedstawiciele sektora gospodarczego należący do LGD [Zajda 2011]

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Władze lokalne a przedsiębiorstwa ekonomii społecznej

- Często najważniejsi partnerzy przedsiębiorstw ekonomii społecznej (rola sponsora, zleceniodawcy zadań)
- Konkurencja na lokalnym rynku usług społecznych i potencjalna konkurencja polityczna

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wnioski

- Układy terytorialne, które wykazują zdolność kreowania lokalnych systemów innowacji
- Układy, których potencjał w tym zakresie jest niewielki
- Brak lokalnych systemów innowacji społecznych redukuje szanse na przeciwdziałanie różnorodnym problemom społecznym (w tym problemowi bezrobocia) przy udziale jednostek i zbiorowości, które są nim dotknięte i oddziałuje niekorzystnie na kondycję lokalnych gospodarek.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Bibliografia

- Budzich-Szukała U., 2008, Program LEADER w Polsce – sposób na aktywizację wsi [w:] *Polska wieś 2008. Raport o stanie wsi*, J. Wilkin, I. Nurzyńska (red.), Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, Warszawa.
- Drucker P., 1992, *Innowacje i przedsiębiorczość. Praktyka i zasady*, PWE, Warszawa.
- Francik A., 2003, *Sterowanie procesami innowacyjnymi w organizacji*, AE, Kraków.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Furmankiewicz M., 2013, Współrzędzenie czy ukryta dominacja sektora publicznego? Koncepcja governance w praktyce lokalnych grup działania, *Studia Regionalne i Lokalne*, 1 (51): 71–89.
- *Guide to Social Innovation 2013*, European Commission, Brussels.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Gumkowska M., Herbst J., 2008, *Najważniejsze pytania – podstawowe fakty. Polski sektor pozarządowy 2008*, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa.
- Halamska M., Michalska S., Śpiewak R., 2010, LEADER w Polsce. Drogi implementacji programu, *Wieś i Rolnictwo*, 4 (149): 104–119.
- Herbst J., 2008, Inny trzeci sektor. Organizacje pozarządowe na terenach wiejskich [w:] *Wiejskie organizacje pozarządowe*, M. Halamska (red.), IRWiR PAN Warszawa

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Kasprzak T., Jewdokimow M., 2008, Administracja publiczna a przedsiębiorstwa ekonomii społecznej [w:] *Przedsiębiorstwo ekonomii społecznej środowisku lokalnym* (bez redakcji), Stowarzyszenie Klon/Jawor Warszawa.
- Knieć W., 2010, *Partnerstwa lokalne w Polsce – kondycja, struktura, wyzwania. Raport badawczy*, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Kraków–Toruń

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Kreatywność i innowacje w Unii Europejskiej na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, 2009, *Przegląd Obszarów Wiejskich*. Magazyn Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich UE, Wspólnoty Europejskie, Luksemburg, 7-9

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Merton R., 2002, *Teoria socjologiczna i struktura społeczna*, PWN, Warszawa.
- Mierzwa D., Mierzwa D., 2014, Specyfika działalności spółdzielni socjalnych jako podmiotów ekonomii społecznej, *Journal of Agribusiness and Rural Development*, 3(33):125-135.
- Najder-Stefaniak K., 2010, *Wstęp do innowatyki*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Oosterlynck, S., Kazepov Y., Novy A., Cools P., Barberis E., Wukovitsch F., Sarius T., Leubolt B., 2013, *The butterfly and the elephant: local social innovation, the welfare state and new poverty dynamics. ImPRovE Discussion Paper No. 13/03*, Herman Deleeck Centre for Social Policy, University of Antwerp, Antwerp

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Przewłocka J., 2012, *Polskie organizacje pozarządowe 2012*, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa
- Psyk-Piotrowska E., Zajda K., Kretek-Kamińska A., Walczak-Duraj D., 2013, *Struktura i uwarunkowania kapitału społecznego lokalnych grup działania*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Suchoń A., 2013, Zasady organizacji i funkcjonowania spółdzielni socjalnych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w świetle regulacji prawnych w Polsce, *Journal of Agribusiness and Rural Development*, 3(29):179-192
- Tuziak A., 2013, *Innowacyjność w endogenicznym rozwoju regionu peryferyjnego. Studium socjologiczne*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Zajda K., 2011, *Nowe formy kapitału społecznego wsi. Studium przypadku lokalnych grup działania z województwa łódzkiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź
- Zajda K., 2014, Uwarunkowania innowacji społecznych w społecznościach wiejskich i metody ich stymulowania [w:] E. Psyk-Piotrowska (red.), *Nowe mechanizmy rozwoju obszarów wiejskich*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Dziękuję za uwagę

katarzyna.zajda@uni.lodz.pl

k.zajda@wp.pl

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 -
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi